

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter stane
mesечно po polni D 10.—, za ino-
tematno D 18.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Postnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, peti nadstropje. Tele-
fon št. 24. — Št. št. poštnoštevnica
vzajem št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Reprograf se ne vnaša.

Leto: IV.

Maribor, sreda 10. januarja 1923.

Številka: 6.

Mučenci.

Maribor, 8. januarja.

Atenat na češkoslovaškega ministra
dra Rašina je nov dokaz, kako težko je
biti danes odgovoren politik. Erber-
ger, Rathenau, Drašković, Narutowicz
in mnogi drugi so postali mučenci one
demokracije, ki je po vojni prevzela na
lastna ramena odgovornost za politično
življenje. Ne trdimo, da so ti ljudje za-
stopali edinozveličavne nazore ali da je
bila njihova taktika vedno posrečena.
Med njimi samimi leže mnoge razlike
v nazorih in v stremljenju. Neizpodbit-
no dejstvo na je, da so bili možje na
svojem mestu, ki so vsak v svojem kro-
gu in na svoj način delovali za pomir-
jenje in za konsolidacijo povojne Evro-
pe. Težko je danes voditi trezno in
zdravo politiko. Mnogi so razdraženi
in brez orientacije. Vsek hvatajo jih
lahko zbere okoli sebe, jim obljubi ne-
mogoče stvari in pripoveduje navduše-
no in goreče o tem, kar mu slika pre-
bujna domišljija. Zbegani in nezaup-
ljivi ljudje, ki so sicer hušji kot never-
ni Tomaž, kadar gre za politiko zakoni-
to izvoljenih in na odgovornih mestih
stoječih oseb, se s čudno lahkoto in
ravnodušnostjo udeležajo včerajšnjim ne-
znanec in jim verujejo slepo kot otro-
ci. V prejšnjih časih so ljudje nekaj
dali na avtoriteto in na izkušnje sta-
rejših ljudi. Danes avtoritete sploh ni
več in tisti, ki bi jo morali vzdrževati,
so sami teptajo, če se ne krije natančno
z njihovim strankarsko-političnim pro-
gramom. V tem soparnem in smrdljivi-
nem ozračju se množe mučenci. Res je,
da ima tudi skrajna levica svoje mu-
čence, ali največ jih je v sredini, tam,
kjer je izvršen kompromis med idejami
in realnim življenjem. Kdo je kriv? —
Krivda je zelo široka; leži v vsej da-
našnji družbi, v sodobnem idejnem in
gospodarskem kaosu sploh. Neposredni
krivci pa so tisti, ki ljudstvo neprene-
homa hujskajo in ki so se odpovedali
vsakemu kritičizmu v svojem politič-
nem in idejnem boju. Tem je dobro sle-
hno sredstvo, ki služi končnemu, več-
krat že a priori nedosegljivemu smo-
tru; dobro jim služi celo današnji ne-
red in pa splošno nagnenje k slabemu,
ki se je v strašnih oblikah razpaslo med
ljudstvom. Vse jim je dobro, samo da
prodre njihov nazor, njihova težnja.

To je zoprna doba in tako dalje ne
bo moglo iti. V politiki je danes tako,
da si nihče ne bo upal prevzeti odgo-
vornega mesta, če bo za svoje pošteno
in odkrito delovanje nagrajen z aten-
tatom kaknega strankarskega nasprotni-
ka ali zmedenega fanatika. Ljudje, ki
stojijo na čelu javnega življenja, niso ne-
zmotljivi kot ni sploh noben človek,
imajo pa pooblastilo volilcev in zasto-
pajo priznana načela. Narutowicz, dr.
Rašina in drugih ne gre primerjati s
kakim gubernatorjem ali ministrom iz
dobe ruskega carskega absolutizma. —
Slednji so bili v službi osebnega samo-
vladja, današnji politični mučenci so
pa v službi narodnih mas, v službi de-
mokratičnih držav. Vedno so se ljudje
razlikovali v nazorih in se razlikujejo
tudi v demokraciji. To je zdravo in po-
trebno. Blazno pa bi bilo, če bi se ljud-
je ubijali zaradi teh razlik kot so se ne-
koč klali zaradi verskih nazorov. Naj
odgovoren politik skisla udeležiti svoj
program, dokler ga za to legitimira na-
rod; če ne bo uspel, mu bodo itak sle-
dili drugi.

Dr. Rašin je bil narodno-gospodar-
ski strokovnjak, izkušen finančnik. Ni
se navel nikomur, ampak je šel v vla-
do kot zastopnik parlamentarne skupi-
ne, katere je član vladne koalicije. Na-
ravno je, da ni mogel nobenega sklepa
diktirati, marveč ga je izdal sporazum-
no s skupnimi ministri.

Situacija v Beogradu.

Dr. Supilo — poljedelski minister.

Beograd, 9. jan. Kralj je podpi-
sal ukaz, s katerim je imenovan za po-
ljedelskega ministra dr. Gjivo Supilo,
doslej minister brez portfelja.

Finančni minister proti finančnemu
odboru.

Beograd, 9. jan. Finančni mini-
ster ni hotel dati predsedstvu narodne
skupščine za mesec januar zahtevane-
ga zneska, ki iznaša en milijon dinar-
jev in ki je potreben za izplačilo osebja
ter za dnevnice članom finančnega in
upravnega odbora. Finančni minister
je nakazal predsedstvu le pol milijona
dinarjev in sicer predvsem za izplačilo
osebja, vendar pa pod pogojem, da se
zniža število pisarjev in drugih nastav-
ljencev ter za dnevnice članom uprav-
nega odbora. Za člane finančnega od-
bora minister ne plača dnevnice, češ,
da nočejo delati.

Francija prodira dalje v Nemčijo.

Francoske čete pripravljene. — Vse
Amerika se ne bo vmešavala.

Berlin, 9. jan. Včeraj zvečer se
je vršila pod predsedstvom državnega
kanclerja seja ministrskega sveta. Li-
sti poročajo, da so bile na tej seji pre-
tresene vse možnosti, ki nastanejo za
Nemčijo vsled zasedbe Essena. Splošno
je prevladalo prepričanje, da je sma-
trati sedanje francosko akcijo kot pre-
lom versailleške pogodbe. Od obsega
francoskih ukrepov je odvisno, kaj bo
storila nemška vlada, da zaščiti intere-
se države in naroda. O parlamentar-
nem položaju poročajo listi, da bodo
vse stranke od leve do desnice pod-
pirale vlado v njenem odporu proti
francoskemu nastopu.

Berlin, 9. jan. Tukašnji listi ob-
javljajo celo vrsto podrobnosti, ki ka-
žejo, da se Francija pripravlja na za-
sedbo novih delov nemškega ozemlja.
Po vestih iz Essena so številne fran-
coske čete že dospele na mejo zasede-

Volilni boj se razvija.

Beograd, 9. jan. V političnih kro-
gih so bile včeraj posamezne osebnosti
neprestano v stikih. Govori se, da se
delajo priprave za volilno agitacijo, ki
se bo sedaj po praznikih razvila z vso
živahnostjo. O ministru Lazi Markovi-
ću, ki kandidira v mostarskem okrožju,
govore, da ima zelo malo izgleda na
zmago.

Kritika dekreta o novih generalih.

Beograd, 9. jan. Dekret o imeno-
vanju novih generalov je bil včeraj
predmet živahne diskusije v vseh poli-
tičnih krogih, zlasti v demokratskem
klubu. Značilno je, da sta na dekretu
dve vodilni osebnosti »bele roke« in
sicer polkovnik Pero Živković, povelj-
nik kraljeve garde in po kevnik Josip
Kosić. Vojaški krogi sočijo, da sta
oba »premlada za generala« šaržo.
Opozicija ostro kritizira ta dekret in
člani demokratske levice na »sredujejo
takojšnjo intervencijo v poseln parla-
menta

nemške stranke proti francoski akciji.

nega ozemlja, zlasti na Rührsko ozem-
lje.

London, 8. jan. Iz Washingtona
poročajo, da je izjavil senator Lodge,
da še ni primeren čas za nastop Ameri-
ke v reparacijskem vprašanju.

Pariz, 8. jan. Francoski uradni
krogi so mnenja, da vlada Zedinjenih
držav ameriških ne namerava podvzeti
nobenega koraka proti francoski akciji
na rührskem ozemlju.

London, 8. jan. Pariški dopisnik
»Timesa« piše, da bo Francija v naj-
bližnjih dneh res nastopila s sankci-
jami. Pričakovati je, da nastopi še pred
15. jan. ali pa nekoliko dni pozneje. —
Belgija se bo aktivno udeležila zased-
be, Italija pa je podpirala moralno. —
Vojaško središče bo najbrž Essen. Za-
sedba Bochuma se izvrši, če bo treba,
nekoliko pozneje.

Uspeh potovanja avstrijskega kanclerja v Budimpešto.

Budimpešta, 8. jan. Zvezni kancler
dr. Seipel in minister zunanjih zadev
dr. Grünberger sta odpraznovala danes
ob 3.15 uri na Dunaj. Njuna akcija je
imela popoln uspeh. Dosegla sta, da se
bodo vsa sporna vprašanja, ki nastane-
jo med obema državama, predlo-
žila izvoljenemu razsodišču ali pa stal-
nemu mednarodnemu sodišču v Haagu.
V duhu sporazuma so bila rešena tudi
nekatera druga gospodarska vprašanja,
glede ostalih načelnih vprašanj (likvi-
dacija skupnega premoženja obeh dr-
žav, trgovinska vprašanja itd.) pa je

bil sprejet sklep, da se koncem tekoče-
ga meseca nadaljujejo pogajanja na
Dunaju. Če bi do 1. aprila l. l. ne došlo
do sporazuma, bi se zadeva izročila po-
sebnemu razsodišču. Dogovorjeno je
nadalje, da v najkrajšem času stopijo
v veljavo trgovsko-politični dodatki k
trgovinski pogodbi in razne olajšave v
obmejnem in carinskem prometu. Sli-
čni dogovori se bodo sklenili tudi z
okoljskimi državami. Končno so bili
sprejeti skleni glede preprečevanja ob-
mejnih konfliktov.

Stanje dr. Rašina.

Praga, 8. januarja. Stanje dr. Ra-
šina je postalo nekoliko boljše.

Prva izvršitev smrtne kazni na Češkem

Praga, 8. januarja. Jutri bo obešen
36-letni Ludvik Novak, ki ga je poročno
sodišče v Taboru zaradi težkega ropar-
skega umora obsodilo na smrt. To je
prva izvršitev smrtne kazni v češko-
slovaški republiki.

Tudi Turčija bo sodila vojne krivce.

Pariz, 9. januarja. »Chicago-Tribuna«

BORZA.

Curij, 9. januarja. Predborza. Pariz
35.25, Beograd 5.65, London 24.58, Ber-
lin 0.0525, Praga 14.75, Milan 25.85, New-
york 529.125, Dunaj 0.0075, žig. krone
0.0076, Budimpešta 0.205, Varšava 0.03,
Solija 3.50, Bukarešta 3.00.

da hoče po svojih močeh in po najboljši
vesti delati za dobrobit države, zlasti
za ozdravljenje češkoslov. narodnega
gospodarstva. Pri tem delu ga je dole-
tela kroglja nezrelega atentatorja, ki
nima niti pojma o finančnem položaju
in ki ni nikomur drugemu odgovoren
kot sodišču!

To je slabost demokracije! Nepre-
stani atentati na odgovorne državnike
naj nam bodo glasen memento, da je
treba napovedati odločen boj demago-
giji in politični nemoralu. Ta boj mo-
ramo začeti že v kralji: v časopisu in
na političnih shodih. Politika ni za-
družna klavnicca, marveč torišče, kjer
se shajajo ljudje raznih nazorov in
interesov, da delajo v zvezi z drugimi
za celoto.

Te besede smo napisali na račun na-
ših domačih demagogov, ki ne poznajo
črte-ločnice med resno in stvarno kri-
tiko ter med glupo demagogijo. Zače-
nja se volilni boj. Po naših političnih
bodo nasprotniki razlivali neizmerno
črnilo, da bodo »ljudstvo« izgledali čr-
ni in umazani. Vemo, da se v volilnem
boju ne more prebiti vsaka beseda
in da nihče ne more neprestano brzditi
temperamenta. Kljub temu pa je tudi
tu potrebna izvestna morala, potrebno
je, da imamo nasprotnika v gotovi raz-
dalji, da spoštujemo osebnost čast in da
se varujemo demagogije.

Ne samo pri nas, tudi v vsej ostali
Evropi je politično ozračje nezdravo,
skrbimo za to, da ga ozdravimo!

Import inozemskega delavstva.

(K jutrišnjemu shodu industrijcev.)

Maribor, 8. januarja.

Za jutri popoldne sklicuje tukašnji
skupina »Zveze industrijcev« shod o
vprašanju, ali je dopustno izgnati ino-
zemske kvalificirane delavce, ki so že
mnogo let tu in mnogokrat nena-
mestljivi. Jasno je, da so tak shod pred-
vsem zahtevali nemški podjetniki in
industriji, saj je njim končni cilj, da
preplavijo zlasti Maribor znova z nem-
skim elementom.

Ze sedaj v Mariboru mrgoli ino-
zemskega, skoro samo nemškega delav-
stva in uslužbenstva. Mnogo je celo
židov. Import se je vršil sistematično
v vedno hušji meri. Brez ozira na za-
kon o zaščiti delavcev ozir. prepovedi
importa inozemcev so ga na najhujši
način vršili; oplašili so se nekočnega
šela, ko so videli, da so oblasti končno
začele zakon — uveljavljati.

Da je bilo takšno delovanje in sta-
nje v kvar in neskladno z državno in
narodno idejo v našem eksponiranem
ozemlju, je jasno in umljivo. Pa tudi
zgolj z gospodarskega vidika je popol-
noma nedopustno. Številni nezaposleni
je veliko tudi pri nas in se bo vedel
vednega importa le še večalo. Neza-
voljnost bo vedno bolj rasla — na ve-
selje tistih, ki države itak v srcu ne ljü-
bijo, ampak svoje »Staatstreue« samo
hlinijo. Zapostavljanje in odslavljanje
domačinov in protežiranje inozemcev
vzbuja nevoljo in celo sovraštvo do
oblasti, če ne bo vršila tu najstrožje
svoje naloge.

Ali naj mirno gledamo, kako se
naš človek pogreza vsaki dan v večjo
revščino in obup, ko vidi v lastni do-
movini tujca, ki živi komodno, dosti-
krat razkošno in šopirno? Imamo slu-
čajev, da ti inozemci odkrito prezira-
jo, zaničujejo in žalijo naše ljudi.

Zdrav razum zahteva, da skrbimo
v prvi vrsti za svoje moči, družine in
otroke.

Prazen je v večini slučajev izgovor,
da ni dobili domačih moči. Vse tje
raynatelje (kojih marsikateri v niti

strokovniaki, knjigovodje, uradniki, različne uradnice in tipkarice, sluge, predelavci in delavci obojega spola se lahko odpravi in ne bode nikake težave dobiti jih med domačini.

Zakon je tu in le želeli bi bilo v prid domovini in našega ljudstva, kojemu preti še hušje ekonomično stanje in brezposelnost, da izvajajo naše oblasti povsem točno in brez obzirov ta zakon, če tudi je neprijetno posegetal razne duševne in fizične ravmatelje in poslovodje, ki se trudijo na vso moč proti temu in so gotovo vse storili za jutrišnji shod.

Če in v koliko je potreba res ino- zemskih specialno kvalificiranih mo- či, kojih ni tu dobiti, naj se jih dovede ali obdrži potem, ko je bilo to povsem natančno in strogo ugotovljeno. V teh izrednih slučajih bodi prosto deloda- jalec, da zaprosijo za taka dovolje- nja pri ministrstvu socialne politike.

Tako in nič drugega naj bode! Ju- trišnji shod pa je po našem prepričanju zopet le sumek nemškega kapitalizma, katerega cilj je: kolonizacija nemške- ga elementa v Mariboru!

Politične vesti.

* **Svetozar Pribičević o radikalni vladi.** V beograjskem »Preporodu« je dal g. Svetozar Pribičević interview, v katerem je ostro protestiral proti temu, da se izganja iz državne službe demo- kratske uradnike, ki jim ne more nihče očitati, da bi ne bili zvesti kralju, do- movini, ustavi in državnemu edinstvu. Nezaslišan škandal je storil notranji minister Vujičić, da je odpustil iz dr- žavne službe absolvirane pravnike, ob- enem pa postavil za srezke načelnike ljudi, ki imajo samo ljudsko šolo in ki so znani kot nesposobni.

* **Prvi slovenski minister** je po mne- nju gornjeradganske »Samouprave« dr. Niko Zupanič. Še več: on ni minister stranke, on je minister ideje. — Član- kar dokazuje, kaka je ta ideja in navse- zadnje pride do sklepa, da je to pro- gram narodno-radikalne stranke. Z isto logiko so bili seveda vsi dosedanjí mi- nistri — ministri ideje. Čemu to žon- gliranje z idejami, ko je vsakemu poli- tičnemu otročanju znano, da srbskih ra- dikalcev ne vodijo v Slovenijo ideje, ki so vodile naše ljudi v Srbijo, marveč gola težnja, izkoristiti trenutno poli- tično moč za interese radikalne stran- ke!!

* **Klerikalno-radikalni konjunktat.** »Murska Straža«, glasilo obmejnih kle- rikalcev, živi že delj časa v konjunktatu z radikalno »Samoupravo«. Izgleda, da bo iz Gornje Radgone prišlo raz- svetljenje ne samo bodočim slovenskim radikalcem, marveč tudi vsem kleri- kalcem. »Murska Straža« v zadnji šte- vilki lomi kopje proti gornjeradgon- skim demokratom in pravi, da sedaj tudi brez demokratov lahko obstoji vlada in še poštena in energična. Iz- vemo, da bo mariborska »Straža« pre- klicala vse svoje dokaze o Pašičevi ko-

rupciji, si posula glavo s pepelom in prinesla »Balkanovo« himno Jugovini!

* **Jasni cilji, jasna taktika...** tako nekako trobi radikalna »Samouprava« o radikalnem programu. Nam se pa zdi, da so pač jasni cilji, a taktika je zelo zamotana. Radikalni listi pobija- jo nejasno, mračno ideologijo Jago- slovenstva in besedičijo o narodnem je- dinstvu, kar je še bolj nejasno, ker brez široke jugoslovenske koncepcije, ki bi dajala stremiljenju vseh treh ple- men novo nacionalno podlago, sploh ni narodnega jedinstva. Jedinstvo je unitarizem, ali pa ga ni. Mar mislijo gg. radikali, da bi se jedinstvo dalo ustvariti tako, da bi vsi uradniki in od- vlade odvisni ljudje na Hrvatskem in v Sloveniji zlezli v radikalno stranko, ki bi potem uresničila svoj velikosrb- ski program? Jedinstvo ne more biti privilegij enega ali drugega plemena, ki stremi po hegemoniji, marveč je ide- ja, ki hoče zbrati okrog sebe vse držav- ljane, kateri so za enotno nacionalno politiko, brez plemenske hegemonije in separatizma. Kako megleni pojmi vla- dajo pri radikalcih o jedinstvu, nam priča pisava njihovih listov. Primer- jajmo samo, kako pišejo o tem beograjs- ka »Samouprava«, »Tribuna«, »Bal- kan«, mitrovačka »Srbija« in Protičev »Radikal«. Redkokje je najti v politični taktiki toliko zmede, nejasnosti in za- hrbtnosti.

* **Avstrijski kancler Seipel** — legi- timist? Iz Budimpešte poročajo: Povo- dom predstojčega prihoda avstrijske- ga kanclerja Seipela v Budimpešto se vlada pripravlja, da sklene sporazum s Seipelom. Zaeno pa se pripravljajo tudi legitimisti, ki so mnenja, da je dr. Seipel razpoložen legitimistično. Mad- žarski legitimisti se hočejo predvsem informirati, ali je legitimistična ideja v Avstriji tako močna, da bi mogli na Madžarskem računati z njo. (Dr. Sei- pel je preveč previden, da bi odgovoril na taka vprašanja, tudi če je morebiti legitimistično razpoložen. Op. ur.)

* **Madžarska pod — božjim var- stvom?** Povodom noveletnih čestitk diplomatskega kora v Budimpešti je dejal papeški nuncij Lorenzo Schioppa napram upravniku madžarske države Hortyju: »Bog, ki je dal vaši domovini tako lepo in bogato naravo, tako viso- ko kulturo, tako razvito civilizacijo, tako slavno zgodovino, ta Bog tudi na- dalje čuva Madžarsko, da bo mogla na srečen način izvršiti zgodovinsko na- logo, ki je določena že v naprej za naj- dragocenejši element mira, kulture in napredka civiliziranih narodov.« Tako je govoril papeški nuncij v imenu vse- ga diplomatskega kora, kar je neokus- no in čudno. Sploh pa — ali se izvr- šuje pod božjim varstvom tudi beli te- ror, obešanje delavcev, ubijanje in ro- panje političnih nasprotnikov? Čudno si misli o Bogu papeški nuncij v Bu- dimpešti!

Pristopajte k CMD!

»Zakaj vas vendar dekleta zove Poi- son,« — je direktno pripomnila gospa de Hausset.

»Ah, kaj to, nedolžna mulja otroka, ki me pač ne briga preveč. — Ali gospa de Hausset, to je dan, imeniten dan, ka- terega ne bi dala niti za milijon!« —

»In gospod de Tournhem, — ali še ne pride?« —

»Saj me je vendar pozval na sesta- nek tukaj sem na goljavo Romitorija Puščave,« — je odgovorila gospa Poi- sson, — žareča od sreče in zadovoljno- sti, — Sicer pa, če ne pride, tem slab- še za njega. — Ah, kako sem srečna!« —

Medtem pa je vesela pesem Ivanka odmevala radostno in glasno, — dekl- ce so zapustile goljavo in se radovala v gozdu. — A mahoma je bilo njih ve- selo kolo prekinjeno. tesnoba tišina je zavladala, umolknilo so bile, —

Pod grmičevjem, pod pudlim jesen- skim listjem se je v večernem mraku zablestela mramornata plošča, deloma že obrašena z mahom, ki je krčila samo- ten grob. — Da, grob! — In ob tistem grobu je stal mož, — glavo si je podpi- ral z roko in oči so mu bile zastrite s solzami srčne boli, prava podoba obu- pa in žalosti. —

Ob pogledu na samotni mramornati grob, na moškega, vklonjenega od brit- ke tuge, je veselemu kolu zmanjkaj glas, veselje mlade družbe se utihnilo.

Dnevna kronika.

Današnji številki smo priložili po- ložnice, ter prosimo vse one cenj. na- ročnike, kateri dobivajo »Tabor« na ogled, da se jih blagovolijo poslužiti.

—□—

— **Kraljev dar dr. Metličicu.** Njeg. Vel. kralj Aleksander I. je poklonil dalmatinskemu pokrajinskemu nam. g. dr. S. Metličicu zlato uro z briljanti in monogramom.

— **Smrtna kosa.** V Šmarju pri Jel- šah je umrl notar g. Vekoslav Kranjc. Bil je vedno zvest narodnjak, vzrasel iz taborske dobe, pa tudi vedno napred- njega mišljenja. Blag mu spomin!

— **Sprememba v politični službi v mariborski oblasti.** G. okr. glavar v Ptuj dr. O. Pirkmajer je dobil šest- mesečni študijski dopust za proučeva- nje srednjeevropskih uprav, na njego- vo mesto pa pride g. vladni svetnik dr. Vodopivec. G. okrajni glavar v Ljuto- meru, dr. Vavpotič, je premeščen v Ra- dovljico, mesto okrajnega glavarja v Ljutomeru pa prevzame g. dr. Hušad, dosedanjí okrajni glavar v Konjicah. Vodstvo okrajnega glavarstva v Konji- cah prevzame g. nadkomisar maribor- skega okrajnega glavarstva dr. Mu- laček.

— **Novi češkoslovaški poslanik v Be- ogradu.** Za češkoslovaškega poslanika pri našem dvoru v Beogradu je mesto umrlega poslanika Kaline imenovan dosedanjí svetovalec češkoslovaškega poslanilstva v Varšavi, g. Josip Šva- grovsky.

— **Obmejno - šolski škandal.** Prejeli smo: Bajе stanuje tekoče šolsko leto od vseh izvenmariborskih gimnazijcev I. razreda le 7 — reci sedem v Mariboru, vsi skupaj se vozijo domov. Saj ni dru- gače mogoče. Kdo zmaguje do 3000 K mesečno za hrano in stanovanje poleg izdatkov za učne pripomočke in oble- ko? Ali naj bodo naši srednješolski zavodi tukaj le še za bogatine — da ne rabim ostrejšega izraza! Globoko so- čutje prevzame čutečega človeka, ko vidi šolsko mladino že ob 6. uri zjutraj — večkrat v dežju in mrazu in ne pri- merno z obleko opremljeno, hiteti na železniško postajo in po tri- do štirikrat v tednu pozno v noč domov, kjer se utrjuje vsede k »večernim knjigam« do 9. ali 10. ure. Vsa čast gospodom profesorjem in tudi šolskim sestram, ki povečini kažejo pravo razumevanje in potrpežljivost napram trepeti šolski mladini. In zdaj pride prometno rav- nateljstvo in udari s kolom po šoli in učencih, ko pomakne vlak Maribor—Št. Ilj od ¼ na 6. na ¼ na 5. uro — se- veda bržčas Avstrijeem na tjuho. Le tako naprej oš meji... in kmalu boste uničili mariborske srednje šole in ob- mejno domovinsko zavest. Domovina kliče, rana peče...

— **Strašno hudi** so postali gornje- radgonski klerikalci, ker je demokrat- sko-samostojna večina sklenila, da pre-

pušči iz občinskih opekarn opeko » zgradbo »Sokolskega doma«. O tem nam pišejo iz Gornje Radgone: Klerikalci se pobesneli in v svojem žurnalu udrha- jo besno semintja, kot se to spodobi » prave »katoliške može«. Kaj je na- stvari? Napredna občinska večina je storila to, kar je že v mnogih slučajih storila klerikalna občinska večina. Kjer so klerikalci v večini, so občine povsod podpirale zgradbo katoliških domov in drugih klerikalnih zavetišč, ker se jim je to zdelo umestno in po- šteno. Toda — naprednjaki tega ne smejo. Ne, — to ne gre, to je nepošteno, to je korupcija in bogsigavdi kaj šel! Zagnali so strašen krik in se posluž- jejo sredstev, ki so mogoča samo v ta- kem gnezdu, kot je Gornja Radgona in samo pri takih ljudeh, kot so tukajš- nji klerikalci. Mi bi jim nekoliko po- svežili spomin in jih vprašali: Ali se niste sami pripravljali na to, da bi spravili opekarno pod svojo oblast in ste hoteli, da bi Vam tudi naprednjaki šli na limanice? Takrat ste imeli načrt postaviti velik katoliški dom in ste po- trebovali opeko, kaj ne? — No pa svet se ne suče tako kot bi ga hoteli navijati v Posojilnici.

— **Obratnemu ravnateljstvu južne železnice.** Znano je, da večina izven Maribora domujočih dijakov stanuje doma; vozijo se z vlakom, ker ne zma- gujejo stariši silnih stroškov za hrano in stanovanje. Popoldanski poduk se končuje ob 5. uri in tako je bilo dosedaj omogočeno šolski mladini severno Ma- ribora uporabljati vlak, ki odhaja iz Maribora na Št. Ilj ob 5.15, k čemur je še pripomogla skrajno mogoča uvidev- nost gospodov ravnateljev in profes-jev, da so pustili dijake že ob ¼ na 5. spravi in odti. Pa pride prometno ravnateljstvo in razglasi kot novoletno voščilo, da vozi vlak Maribor—Št. Ilj od 8. jan. naprej ne več ¼ na 6., ampak že ¼ na 5. Tako je z enim udarcem ubit popoldanski poduk — dijaki se ga ne morejo vdeležiti. Poklicane merodajne činitelje prosimo: zganite se, pa nemu- doma, da rešite našo obmejno srednje- šolsko mladino, kateri je okrepitev na- rodno-domovinske zavesti potrebna, kakor vsakdanji kruh!

— **V Beograd sta odpotovala** včeraj iz Ljubljane minister Zupanič in nam. Hribar. Novi ljubljanski veliki župan dr. Baltič se že nahaja v Beogradu.

— **Uradniško vprašanje.** Kakor po- ročajo beograjski listi, postaja urad- niško vprašanje zadnje dni vedno bolj pereče. Iz vseh delov države prihajajo predsedstvu uradniškega združenja v vladi neštete pritožbe in resolucije, v katerih se zahteva takojšnja odprava. Pred vsem se zahteva, da se vsaj iz- načijo draginjske doklade. Te dni se je z združenjem uradništva združila ta- di organizacija narodnih železničarjev, ki šteje preko 3000 članov. S tem je združenje postalo mnogo močnejše, ka- kor je bilo doslej. Ako se vlada ne bo vdala in ustregla uradništvu, se je ba- ti splošne stavke ali celo ostavke. Zdi

ražal poštenost, a izraz njegovih oči je bil skrajno žalosten. —

»Že dve uri vas čakamo tam na go- ljavu,« — je pripovedovala Ivanka, zopet pomirjena in smehljajoča. — »Maman Poison je tam doli z gospo de Hausset.« —

»Prišel sem semkaj, Ker sem pustil svojo kočijo v Romitoriju — in med tem, ko sem sledil tvojemu petju na goljavo, sem se vstavil tu, na tem gro- bu!« —

»In jokali ste, stric, — zakaj ven- dar, — povejte to vaši mali Ivanki, vaši mali Antonijeti, kaj vas dela tako žalostnega?« —

»Zvedela boš vse, draga deklia, glej, ravno radi tega sem želel, da pri- deš na goljavo!« —

V tem trenutku pa se je pokazala gospa Poisson, ki si je s svojo debelo roko delala pot skozi vejevje, ter je začela s svojimi deloma pretiranimi vzklipi presenečenja in spoštovanja. —

»Oh gospod de Tournhem, kako srečna sem, da vas vidim! — Draga deklia sploh ni več upala, da pridete!«

»Gospa Poisson, ali bi hoteli biti tako prijazni, ter me pričakovati v »Puščavi«, kjer sem pustil svojo ko- čijo?!« —

»Ali — — —«

(Dalje prihodnjik.)

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenija Rosandra.

(Dalje.)

— A oni trumi jezdecev je tudi velja- to onemoglo žuganje nezmernege so- vrašstva, katero je poslal za kraljevim dvorom prašni in strgani potnik, — Franc Damiens, ki je bil skrit v grmi- čevju — zasledoval ves prizor. —

»Ivanka, Ivanka,« — je sedaj zakli- cala okrogla postarna ženska. — »Go- voril je s teboj, — kaj ti je vendar re- kel? In ti, kaj si mu odgovorila? — Oh moj Bog, dete moje, zdaj ne obžalujem več vsega onega denarja, katerega sem izdala za tvojo vzgojo. — Povej mi to- rej, — drago moje dete!« —

»Bodite tiho, Poison, draga Poison, bodite vendar tiho!« —

Vsa razburjena, v radosti, ki ji je navdajala srce, ki jo je silila k petju, ki vzdihovanju, — je tekla k svojim tovarišcem in zopet vodila njih veseli ples, žgolec ljubki refren popevke:

»Muren, oh murenček, oj zapoj, le zapoj,«

Zdaj, ko je v gozdu lovor že ves v cvetju, oj že ves v cvetju.«

pa se, da se pri vladi boje tega, zato se vadije dni zopet govori, da bo vlada vsaj deloma ugodila uradniškim zahtevam in vsaj začasno rešila pereče uradniško vprašanje.

Jubilej odličnega Francoza, prijatelja našega naroda. V soboto dne 13. m. slavi osemdesetletnico svojega življenja odlični prijatelj našega naroda, francoski slavist Louis Leger, profesor slavistike na College de France v Parizu, član francoskega Instituta, češke in jugoslov. akademije. Leger se je že davno pred vojno zanimal za naše razmere in je pisal o jugoslovenskih zadevah že takrat, ko smo bili francoski javnosti manj znani kot Eskimi. Prepoznal je naše kraje od Trsta do Soluna in si pridobil tudi osebnih stikov z našimi veljaki. Živi v Parizu — Passy 43, Baulair Villier. Naj bi se ga Slovanska kulturna društva spomnila s pozdravi in čestitkami.

Ozadje atentata na dr. Rašina — borzne spekulacije? »Česke slovo« piše, da je zelo čudno, kako hitro so bili dunajski borzni spekulanti informirani o atentatu. Že pred 2—3 dnevi se je med spekulanti šepetalo, da se bo v Pragi nekaj zgodilo in da bo češkoslovaška krona kmalu padla. V noči pred atentatom je prišlo iz Curiha telefonično vprašanje, ali je res, da so se v Pragi pojavili nemiri. Par ur pred storjenim atentatom so dunajski spekulanti govorili po kavarnah, da je bil izvršen atentat na dra Rašina...

Celjske vesti.

Smrtna kosa. V Gaberju pri Celju je umrl v petek, dne 5. t. m. g. Ferdinand Goligrane, ugleden stavebnik, hišni posestnik ter dolgoletni obč. odbornik okoliške občine. Bil je tudi pri znan sodni čemilec ter mnoga leta član ravnateljstva Posojilnice. Dasi pristaš ljudske stranke je bil radi svoje tolerantnosti in odkritega značaja pri vseh strankah priljubljen. N. p. v m.

Celjska stanovanjska oblast. Na zadnji seji občinskega odbora je bil izvoljen za predsednika podžupan Zebkar in za namestnika magistratni predstojnik Šubic. Člani so iz vrste najemnikov prof. Reich, nekavski pomočnik Lah, policijski agent Jelen in čevljarški mojster Zontič, iz vrst hišnih pomočnikov Gregorič, ravnatelj Kralj, Krajin in dr. Kalan.

Mariborske vesti.

Maribor 9. januarja 1923.

m Odlikovanje. Z redom sv. Save V. razreda je odlikovan vodja kolodvorske pošte g. Jakob Novak, naš stari narodni delavec in prvobornik v Mariboru. K odlikovanju mu iskreno častitamo!

m Premestitev in imenovanje. V Konjice je premeščen ter imenovan za okrajnega glavarja dosednji nadkomisar našega mariborskega okrajnega glavarstva g. dr. Mulaček. Častitamo!

m Narobe svet! V sredo zvečer je »Straža« prorokovala, da bodo v četrtek socialni demokrati volili demokrata za podžupana. Toda »Straža« prorokovanja so očitno še manj vredna, nego ona raznih vremenskih prerokov, kakaj v četrtek so — klerikalci volili socialnega demokrata za podžupana. Pa »Straža« bo že našla izgovor!

m Najnovejša nemška akcija. Nemški hišni posestniki so v zadnjem času začeli na podlagi novega stanovanjskega pravilnika po vrsti odpovedovati slovenskim obrtnikom lokalne. Vemo iz pozitivnih virov, da gre za novo nemško kolonizacijsko akcijo. Za danes samsko svarimo naše nemške sosesčane, naj ne napenajo loka, ki je že dovolj napet, še bolj, ker zna počiti — pa ne nam v škodo. Naj dobro premislijo, ali jim kaže izzvati na naši strani skrajni način samoočrambe.

m Radikalci in zajedničarji so prišli konkurenčnim potem vohati po Mariboru. Trgovce obletava neka zajedničarska deputacija in jih sladko vabi. Lokalni odbor radikalne stranke pa je baje te dni osnoval dr. Lukan iz Ljubljane.

m Ljubljanski akademiki v Mariboru. V nedeljo popoldne so gostovali v mariborskem narodnem gledališču člani ljubljanskega naprednega akadem. društva »Jadrana« s Petrovičevim dramom »Mrak«. Gledališče žal ni bilo posebno dobro obiskano, kar se je vršilo istočasno

v Narodnem domu »Revček Andrejček«, ki je kot novost pritegnil precej občinstva tja. Mladi akademiki pa bi zaslužili vsekakor več pozornosti s strani mariborske inteligence. Drama je sicer pretežka za mladostne igralce, vendar so se nekateri precej poglobili in dožrlo reproducirali težavne duševne konflikte. Zelo dober je bil zlasti Vazilij, ki je segel precej preko diletanta. Tudi Rada ni bila slaba, Jekica pa se je dvignila še le v drugem in tretjem dejanju. Želeli bi, da nas obiščejo »Jadranaši« s kako drugo stvarjo, ki odgovarja svetli mladosti, da jih moremo pravilno oceniti. Takrat pa naj njihovi mariborski tovariši — akademiki smatrajo kot svojo častno dolžnost, razviti primerno agitacijo za lepšo udeležbo. Sploh želimo videti našo študirajočo mladino tudi na narodno — kulturnem propisju, potem bo tudi razmerje med mladino in inteligenco intimnejše, in ker »Jadranaši« že hodijo po tej poti, si tem bolj želimo zopetnega, skorajšnjega svidenja!

m Poverjenstvo Slovenske Matice za Maribor. Pozivamo vse naše občinstvo, ki hoče naročiti knjige Slovenske Matice za letošnje leto, naj takoj plača članarino (20 D) pri poverjeniku g. Pleskoviču, vodji zaščite dece v Strossmayerjevi ulici. Istotako pozivamo vse one, ki so 10 Din. že vplačali, da vplačajo še 10 Din., ker sicer vplačani znesek (10 D) propade v korist Matice. Ustanovni člani plačajo le 17.75 D članarine, ker se jim računa obresti od 50 vplačanih dinarjev po 4%, kar znaša ravno 2.25 D.

m Kolkovanje zdravniških spričeval. Prejeli smo iz krogov drž. nameščenec: Nekateri mariborski zdravniki, ki izdajajo državnim uslužbencem zdravniška spričevala, s katerimi slednji opravijo izostanek iz službe, pobirajo od državnih nameščenec po tri, pet, celo po deset dinarjev ter nalepljajo za te zneske kolke na dotična spričevala. Tako postopanje zdravnikov povzroča po nepotrebnem izdatke državnim uslužbencem, ker v smislu dopolnila k tar. post. 3. in 4. pripomba 1. zakona o taksah spričevala, kakor se izdajajo učencem in državnim uslužbencem zato, da opravijo izostanek iz šole ali službe, niso zavezana taksi.

m Ljudska univerza. Predavanje g. prof. Favaja o ruskem mislecu Tolstoju je bilo slabo obiskano; zlasti je izostala srednješolska mladina, ki bi se bila morala še prav posebej zanimati za predmet predavanja. Treba bo zopet poživeti zanimanje za »Ljudsko univerzo«, kar se bo dalo doseči z rednimi predavanji ob ponedeljkih. Kje so predavatelji, ki smo jih slišali lansko leto? — Ali bi ne bilo umestno, če bi »Ljudska univerza« priredila Pasteurjev večer — v spomin stoletnice velikega učenjaka in dobrotnika človeštva? Ob tej priliki bi se slušateljem lahko razložili mnogi naravoslovni in medicinski problemi, ki so v zvezi s Pasteurjevim raziskovanjem. Treba je le, da se oglasi zdravnik ali prirodoslovec, ki bi priredil to predavanje v bližnjem času. — Pozdraviti moramo tudi načrt, da priredi »Ljudska univerza« tečaj za slovenski pravopis, ki bi ga vodil naš priznan slovničar. Če se bodo mariborski intelektualci nekoliko bolj zanimali za »Ljudsko univerzo«, ne bo težko poživeti življenja in večjega razmaha v tej naši važni prosvetni napravi.

m Zahvala. Prejeli smo: Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru se tam potom najsrčneje zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli našega pripomogli k dobremu uspehu našega plesnega bodisi v moralnem ali etičnem oziru. Posebno se zahvaljujemo vsem darovalcem raznoterih prispevkov in e. dam nam za njih požrtvovalno sodelovanje. Natančnejša zahvala sledi imenoma, ko bodo sklenjeni vsi računi. Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru.

m Izjava. Prejeli smo in priobčujemo: V Mariborskem koledarju za leto 1923 sem bil pomotoma označen kot praktični zdravnik in specialista. Marško bi tedaj utegnil sumiti, da sem praktični zdravnik, ki se štuli specialista in narobe. Ker me taka označba ugroža v eksistenco izjavljam, da sem zgolj specialist. Navedbo številke ministerialnega dekreta ali pa klinike smatram za odveč. — Dr. Toplak.

m Mestna plinarna sporoča, da se vrši oddaja plina danes 9. t. m. od 23. ure naprej do jutri 10. t. m. do 14. ure

vsled raznih popravil samo v omejenem obsegu. Konsumenti se vsled tega naprošajo, da v tem času ne uporabljajo plina.

m Vdova s 3 nepreskrbljenimi otroci. Brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obišče otroke. Darove sprejema upedništvo »Tabora«.

m Razglas naredb pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 18. dec. 1922 št. 44571 glede spremembe zakona o javnem vodovodu za mesto Maribor: V smislu sklepa obč. sveta v Mariboru z dne 30. maja 1922 in na podlagi pooblastila ministrstva za notranje zadeve oddelek za Slovenijo z dne 3. dec. 1922 št. 12888 določam, da se ima k § 5 zakona z dne 26. novembra 1901 dež. zak. štajerski št. 86 glede javnega vodovoda za mesto Maribor dodati naslednji dostavek: V vseh onih slučajih, v katerih vodomer ne kaže pravilno, se ima zaračunati pristojbina za preteklo polletje po poprečni porabi na novo vzidanega vodomera od dneva vgraditve do prihodnjega odbranja; ta voda pa ne sme biti krajša od enega meseca. Če lastnik zasebnega vodovoda dvomi, da vodomer prav kaže, lahko zahteva, da se mu vodomer spremeni in preizkusi v mestni preizkuševalnici. Ako je videti, da je vodomer preko dopuščene nenatančnosti (4% normalnem potoku) napačen, plača mesto stroške za promeno in preizkušnjo, že vplačane vodarine pa ne povrne. Ako pa ga preizkuševalci spoznajo za pravilnega, mora zasebnik sam poravnati te stroške.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Torek, 9. Užitkarji. Goslovanje v Celju.

Sreda, 10. Užitkarji. A.

Četrtek, 11. Faust. B.

Petek, 12. Zaprti.

Sobota, 13. Običan čovek. C.

Nedelja, 14. Faust. Izven.

Popoldanske predstave v našem gledališču. Kakor smo se razveselili, da se je uprava našega gledališča odločila za popoldanske predstave ob nedeljah in praznikih, tako moramo danes odkrito reči, da smo si te predstave drugače zamislili. Bile bi naj to predvsem ljudske igre in — kakor je pokazal »Pogumni Tonček« — zlasti tudi mladinske igre. Slednje zlasti zato, ker ob takih popoldnevih more predstave posejati v velikem številu mladina, kar je velikega vzgojnega pomena. Zato je pa nedopustno in neodpustno, da se pri popoldanskih predstavah dajejo igre kakor »Golgota«, »Mrak«, ki absolutno niso za mladino in zlasti ne za otroke. Vstop otrok k takšnim igram bi moral biti naravnost prepovedan. Prosimo vodstvo gledališča, da te vrstice resno upošuje.

Kultura in umetnost

x Užitkarji. Kmetska drama v treh dejanjih. Spisal Alojzij Remec. Režiral Valo Bratina. V petek zvečer smo videli na našem odru tretje Remčevo dramsko delo, o katerem se nam je pripovedovalo, da je njegovo najboljšo. Ker nam danes ne dopušča prostor, da bi se pečali z »Užitkarji« obširneje in temeljiteje, bomo to storili v eni prihodnjih števil; za danes samo par splošnih opazk. Mljuje je pogojen dožr in tudi izvedba je dobra; tipi posameznih oseb so v splošnem dobro očitani in ustaljeni; prvo dejanje je najboljše, najslabše pa je drugo. Ideja ni nova — je samo obnova starega siveja Cankarjevega »Hlapca Jerneja«. Za podočeljske odre bo stvar dobra in hvaležna, najboljše Remčevo delo pa ni. Njegovo najboljšo delo je še vedno »Kirke«. Uprizoritev sama je bila dobra; režiser se je res potrudil, da delo naštudira in izvede takó, kakor zasluži slovenska noviteta. G. Bratina je podal v starem užitkarju tako posrečeno kreacijo, da jo štejejo lahko med njegove najboljše, pa tudi gđ. Šuštarjeva, užitkarica, je bila na mestu, čeprav daleko ni dosegla višine svojega partnerja. Ga. Bukšekova je podala snaho izrazito in dovršeno. G. Grom je v ulogi sosedja pokazal svoje stare sposobnosti v kmečkih ulogah. Dobro so pogodili svoje vloge tudi gg. Kovič, Rasberger in ostali. Obisk je bil bolj slab. razporedenje pa

zelo dobro. Občinstvo je po drugem dejanju trikrat poklicalo navzočega avtorja na oder, kjer mu je bil izročen tudi venec. Mnogo aplavza je bilo tudi ob koncu.

x Nova Evropa. Izšla je 1. številka VII. knjige »Nove Evrope« s sledečo vsebino: Crkva u ujedinjenoj državi (M. Jakšić), Katolička crkva u državi SHS (A. B. Jeglič), O našim verskim prilikama (Irenej, vladika Bački), Odnosi između katoličke crkve i države (A. Korošec) i Položaj crkve prema državi u raznim kulturnim zemljama (K. Gjurić).

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola jahačev naznanja, da se vrši redna članska skupščina v četrtek, 18. t. m. s pričetkom ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma, na katero se vsi člani bratski vabijo. Društveni občni zbor je v četrtek, 11. t. m. v Narodnem domu ob 20. uri zvečer, katera naj se pravtako udeležijo vsi člani Kola jahačev. Zdravo! Načelstvo.

o Letni občni zbor »Sokola« v Studencih se vrši v nedeljo dne 14. jan. ob 14. (2. uri pop.) v Sokolskem domu. Dnevni red: 1. poročilo odbora, 2. poročilo pregledovalcev računov, 3. volitve, 4. slučajnosti. — Zdravo!

o Jugoslov. sokolska matice se ustanovi 27. januarja (ob 17. uri v magistratni posvetovalnici) v Ljubljani.

o Seja odbora Jugoslov. sokolskega saveza je dne 28. januarja v Ljubljani.

Objave.

§ Društvo jugosl. akademikov v Mariboru razpisuje za svoje člane izredne podpore od čistega dobička akademskega plesa. Pravilno opremljene prošnje z ubožnim spričevalom je vlagati do vstevši 13. januarja na goričnemeno društvo. Predsednik: Dolfi Bregant, tajnik: Farkaš Maks.

§ Mestni kino. »Dr. Jekyl in Dr. Hyde« veličanska drama v 6 činih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

§ Plesni venček društva »Edelweiss«. Z veliko napetostjo se pričakuje prireditve imenovanega društva dne 10. januarja v Götzovi dvorani. Vabila so že razposlana in se prosi obrniti se za slučaj nesprejema na g. A. Halbwidl, hotelir v Jurčičevi ulici. Vstopnice je dobiti v prodajni pri g. A. Halbwidl, Jurčičeva ulica, A. Oslag, Aleksandrova cesta in F. Schober, Kralja Petra trg.

Izbred sodišča.

Rabijaten mesarski pomočnik.

Dne 10. novembra je mesarski pomočnik Franc Robič iz Maribora, ki je že 11 krat predkaznovan, popival v več mariborskih gostilnah. Končno je prišel na večer v gostilno Maksa Stramljca na Glavnem trgu. Naročil si je jedi in pijačo za 32 K. Ko je trebalo poravnati račun, pa se je hotel kratkó malo odstraniti. Gostilničar je poklical službujočega stražnika Ivana Kovarčiča na pomoč, ki je odvedel Robiča v policijske zapore. Tam pa se je aretirane iztrgal in zbežal čez Glavni trg v Vojaško ulico. Policijskim organom — ki so pobeglega zasledovali — se je posrečilo ga dohiteti. Vodja policijskih zaporov Jakob Pelc mu je hotel zvezati roke. Temu pa se je s silo zoperstavil in ugriznil Pelca v roko. Šele s pomočjo dveh stražnikov, se je posrečilo divjaka premagati in ga odvesti v zapore. Ko ga je v zaporih stražnik Silič hotel preiskati, se je tudi tam zoperstavil ter opraskal stražnika po desni roki. Na pomoč prišedšega stražnika Antona Muha pa je brenil s tako silo v levo nogo, da mu je prebil kožo. Pred sodiščem se je zagovarjal s pijanostjo. Obsojen je bil na en mesec zapore.

Se eden.

Dne 1. novembra zvečer sta se stopla na Aleksandrovi cesti pred Götzovo gostilno mesarska pomočnika Milivoj Petljak in Josip Markovič, oba iz Maribora. Službujoči stražnik Peter Klarič je povabil oba na stražnico, kamor sta mu nekaj časa sledila. Petljak pa je nato pobegnil. Pobeglega pretepač je pozneje zasačil stražnik

pred Vlahovičevu gostilno in mu napovedal aretacijo. Temu pa se je zasačeni protivil. Suval je stražnika s pestmi od sebe ter vzdignil nad njim pest, da bi ga udaril. V pravem času je priskočil stražniku na pomoč policijski agent Josip Celcer. Obema se je posrečilo spraviti nasilneža na stražnico. Pred okroglim sodiščem je bil Petljak obsojen radi pregreška po §§ 41 in 94 srb. k. z. na 14 dni zapore.

Tatvina med mašo.

Dne 23. decembra okrog pol 6. ure zjutraj sta odšli posestniki Marija in Terezija Weingerl iz Jareninskega doma v cerkev. Med njuno odsotnostjo pa je vlomil 20-letni, v Lokavec, okraj Gornja Radgona, pristojni delavec Emerik Neumeister, ki je že enkrat radi hudodelstva tatvine predkaznovan, v zaklenjeno hišo in ukradel iz v sobi stoječe omare 7000 K gotovine. Z ukradenim denarjem se je podal v Maribor, si nakupil zanj obleko in popival v kavarni »Drava«, kjer mu je bil baje del denarja ukraden. Sodišče ga je obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

Nepošten hlapec.

Ze 5-krat predkaznovani, 18 letni Rupert Rotman iz Maribora, je stopil dne 22. novembra v službo pri trgovki Ani Hobacher v Mariboru kot hlapec. Njegova naloga je med drugim tudi bila, da čisti in pometa trgovske lokale. Ta svoj položaj pa je izrabil in ukradel v večkratnih pograbkih 8 srajc, par nogavic, par rokavic, 2 šala, par otročjih podkolenic in zelen trak. Rotman je bil obsojen radi hudodelstva tatvine na 4 mesece težke ječe.

Se ena sraka.

Delavec Jurij Bohak, ki je radi tatvine že dvakrat predkaznovan, je ukradel dne 10. decembra svojemu službodajalcu Aloizu Pajmanu v Stanovskem, okraj Slovenska Bistrica, različno obleko, perilo, 2 klobuka, britev,

par čevljev in 1400 K gotovine. Pred senatom je bil obsojen radi hudodelstva tatvine na 6 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

z Novosadska produktna borza dne 5. januarja: pšenica: bačka 427, sremska 438; ječmen: bački 315, sremski 320; oves: bački 295, sremski 300; koruza: zrna za marec 245, fižol, beli novi 375; moka »0« 625, za kuho 600, »6« 550; mast svinjska ab Bačka 32. Tendence dvreta.

Dr. M. Š.

Odpoved najemnih prostorov po novih predpisih.

(Konec.)

Kar se tiče formalnih predpisov, ki zanimajo bolj pravnike, se isti, v kolikor se tičejo odpovedi, niso mnogo spremenili. Za stanovanjske pravde so pristojna redna sodišča (čl. 52 prav.) in sicer okrajna sodišča. Pripomnim, da morajo le-ta odslej nuditi na zahtevo stanov. oblasti tudi svojo izvršilno oblast (čl. 38-2 prav.) Razen točke d) zgoraj so za odpovedno postopanje veljavni splošni predpisi.

V novih stanov. predpisih ni jasno določeno, če je dopustna izvensodna odpoved (§ 565 epr.) in priziv proti sodbi v stanov. pravdi pred rednim sodiščem, odnosno, če je postopanje še malotno (§ 448 epr.) ali ne. Čl. 52 prav. pravi, da veljajo glede postopka kakor tudi glede pritožne pravice še nadalje predpisi, ki so do sedaj veljali v posameznih pokrajinah. V Sloveniji je dosedaj tozadevno veljal stari pravilnik (Ur. l. št. 130 1921), ki je v § 9 t. 3 določeval da se v najemnih pravicah, ki se tičejo pogodb

z enomesečnim ali krajšim odpovednim rokom (to so pri nas stanovanjske pogodbe) razpravlja po določilih o malotnem postopanju; potemtakem tudi ni bil dopusten priziv in sodba prvega sodnika je bila (izvzemši redke slučaje ničnostnih razlogov) končno veljavna.

Vprašanje je, ali matra čl. 52 prav. za predpise, ki so dosedaj veljali, prejšnji pravilnik (Ur. l. št. 130 1921) ali pa obče tozadevne predpise.

Jaz mislim, da zadnje in to iz sledečih razlogov:

1. Stari pravilnik (Ur. l. št. 130 1921) je z zakonom o stanovanjih v čl. 13 izgubil dne 1. 1. 1923 veljavo. Razen tega tudi čl. 1. novega pravilnika to ponavlja. Zakon nikjer ne dopušča, da bi katera določba kakšen dosedanje pravilnika v nasprotju z dosedanjimi uredbo ostala še v veljavi. Celo novi pravilnik sam se v čl. 57 ne poziva na čl. 52, kar bi moral storiti, ako bi se naj pod »dosedanjimi predpisi« razumeval § 9 starega pravilnika. Ako je torej stari pravilnik izgubil vso veljavo, potem ne more veljati še nadalje v toliko, v kolikor se tiče postopka in pritožne pravice.

2. Pa če tudi bi se smatralo, da misli novi prav. v čl. 52 pod dosedanjimi predpisi prejšnji prav. bi ta določba ne bila veljavna, ker zakon v čl. 11 starega pravilnika izrecno derogira.

3. Ratio legis novih stanov. predpisov je položeno odpravljanje omejitve glede stanovanj. pravic. Zato nima zakon več interesa na skrajšanem (malotnem) postopku in na prevelikem oviranju razpolaganja o stanovanju (nič pritožbe!) Zato se naj izvedejo pravde rednim putem in pritožba bodi dopustna, kakor to določajo splošni predpisi (redno okrajno sodno postopanje).

Ako pa misli novi pravilnik v § 52 odst. 2 pod predpisi, ki so dosedaj veljali, na splošne predpise in nena stari pravilnik (§ 9), potem se pa mora vršiti postopanje v stanov. pravdi redno in

proti sodbi je priziv dopusten. Sedaj ne bo treba več v odpovedinavajati vseh okoliščin, to bo dopustno tudi že med pravdo.

Sporno je le še, če je mogoča tudi izvensodna odpoved. Čl. 52 novega pravilnika pravi, da se vrši odpoved pri rednih sodiščih. Mislim, da novi pravilnik s tem le normira kompetenco v nasprotju z upravnimi oblastmi, ki so pristojne v Srbiji itd. To se tolmači iz zveze 1. odst. cit. čl. in iz gori navedenih razlogov 1. 2. in zlasti 3. Dopustna je torej tudi izvensodna odpoved (§§ 565, 566 epr.)

Toliko o teh najvažnejših predpisih o stanovanjih, ki nas bodo spremljali predvidoma do leta 1925.

Zelo važno in za vsakega od nas morda najvažnejše vprašanje novih stanov. predpisov so določila o najemninah, ki so zaznamovana zelo obširno. O teh morda drugič.

Redne prekomorske zveze

iz Bremen preko Southampton, Cherbourg v New-York s krasnimi zelo udobnimi ameriškimi državnimi parobrodi družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplovejo sledeče:

President Roosevelt . 17. jan. 28. febr.
America . . . . . 7. febr. 11. april
President Harding . . 14. febr. 21. marca
George Washington . 21. febr. 28. marca
Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

UNITED STATES LINES

Beograd, Travnička ulica 1
in vse pomembne potniške pisarne.
Zahtevajte cenike in paroplovni red št. 108

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(111)

Allanove ustnice je držal grenek, otrpel nasmešek. Allan je razumel! Njegov značaj je bil prostodušen in iskren in Allan je povode bližnikov premišljeval je redkokdaj. V njem ni bilo nikakih strasti in zato ni umel strasti drugih. V njem ni bilo premetenosti in zato si ni bil v svesti spletkarstva in premetenosti drugih.

Da ga je Ethel poiskala v predorskem mestu, se mu takrat ni zdelo nič posebnega. Saj je pred leti mnogo občevala z njegovo obitelji in mu bila prijateljica. Da je prišla in mu razodela, da je Lloyd voljan pomagati je takrat smatral za prijateljsko uslugo. Zdaj pa je Ethelo nenadoma spoznal! Prav njej naj bi bil hvala dolžan! Misli naj bi, da je ona, Ethel, Lloydja pregovorila k velikim denarstvenim nevarščinam. Skratka, na Ethel naj bi bilo, ali bo mogel gradnjo nadaljevati ali ne — toda Ethel Lloyd je postavila svoje pogoje! Prav on ji bodi nagrada! Ethel hoče njega! Ampak Bog ji daj zdravje, Ethel ga ne pozna!

Allan je stopal počasneje in počasneje. Zdelo se mu je, da se pogreza v sneg, noč, bridkost in razočaranje. Njegov zadnji up je bil do te ure Lloyd. Spričo tega, kar se je zdaj pokazalo, pa nani seveda ni bilo misliti! Nocoj se mu je zadnji up jadno unčil.

Drugo jutro je dobil od Lloydja brzojavko, s katero ga je ostareli mož nujno prosil, naj pride na večerjo. »Ethelo naprosim, da bi prisledla k nama, in pričakujem za gotovo, da ne odreče. Danes je še nisem videl,« je velela brzojavka.

Allan je brzojavno odgovoril, da ta večer nikakor ne more priti, ker so v severni rov vdrla velike množine vode. — To je bilo res, pa bi opravił tudi brez njega.

Dan za dnem se je Allan mudil po mrtvih rovih in se temote v njih oklepaj z vsem srcem. Prisiljena nedelavnost ga je grizla v srcu.

Kakih osem dni nato, bil je vendar zimski dan, je v Mac City prišla Ethel.

Stopila je v Alanovo pisarno, ko se je baš posvetoval s Stromom. Bila je vsa zavita v snežnobel kožuž, lice ji je od svežine žarelo. »Halo, Allan!« je začela naravnost, kakor da se ni prav nič zgodilo. »Kako čarobno da sem Vas našla! Papa me je poslal po Vas!« Delala je, kakor bi Stromu ni ne videla.

»Gospod Strom!« je dejal Allan, ki je strmel, s kakšno svestjo se vede Ethel in kako je nič ne moti.

»Čast mi je že od prej!« je Strom pomotoma, se priklonil in odšel.

Ethel se ni za to zmenila ni malo.

»Da,« je bodro nadaljevala, »prišla sem, da Vas odvedem s seboj, Allan. Nocoj bodo koncertovali filharmoniki in papa Vas prosi, da bi se koncerta udeležili z nama. Zdolaj stoji moj avto.«

Allan ji je mirno zrl v oči.

»Čaka me še delo, gospodična Lloyd,« je dejal.

Ethel mu je izprašujoče pogledala v oči, pa bi sodila, da se ji je užalilo.

»Moj Bog, Allan,« je vzklila, vidim, da ste name še hudi zaradi ondan! Saj ne rečem, da je bilo bljudno, kar sem počela, ampak čujte, mar je bilo prav in lepo, da je pa izrekel kaj takega? Prav kakor da bi proti Vam spletkarila? — No, papa je dejal, da naj Vas nocoj brezpogojno privedem s seboj. Ako imate še kaj opravila, saj Vas lahko počakam. Vreme je krasno, pa se tačas nekoliko izprevozim. Menda se veidar smem na Vas zanesti? Gaju sporočim koj po telefonu...«

Allan je kanil odreči. Ko pa je pogledal v Etheline oči, je spoznal, da bi to smrtno ranilo njen ponos in za vselej pokopalo njegove nade. Za objubo se pa tudi ni mogel odločiti in zato je odgovoril izogibno: »Morebiti, zdaj tega še ne morem reči.«

»A do šestih se menda vendar lahko odločite?« je Ethel vprašala prijazno in skromno.

(Dalje prihodnjik.)

Učiteljčnik IV. letnika želi primerno instrukcijo. Ponudbe na upravnstvo pod »Instruktor«. 39

Kot kompanjon s sodelovanjem želim vstopiti v boljše podjetje s K 60.000, kjer bi obenem vršil službo računovodje ali skladiščnika. Ponudbe pod »Sigurnost«, poštno lažje Maribor. 38

Proda se več lepega papirja po K 10— kg. Vprašati: Aleksandrova 83, trgovina. 40

Prodaj harmonij s 6 registri za 8000 K. Kje, pove upravnstvo. 33 2—2

Kupimo vsakovrsten

stavbeni les

kakor tudi deske, kole, drva in oglje. Ponudbe na Toth d. d., Bačka Topola. 42 3—1

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebridke izgube našega nepozabnega soproga, oziroma očeta i. t. d., kakor za nepričakovano veliko udeležbo pri pogrebu, za darovane lepe vence, posebno njegovim lovskim prijateljem ter službenim tovarišem, kakor tudi sl. pevskemu zboru »Frehsinn« se tem potom najpriščneje zahvaljujemo.

MARIBOR, dne 9. januarja 1923.

43

Rodbina FERK.

Širite povsod naš list!

Agrarna družba z o. z. v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 26

kupuje:

po dnevnih cenah orehe in fižol.

prodaja:

čebulo, krompir in jabolka po najnižjih cenah.